

Інтерпретації проблематики прав людини не завжди збігаються у представників різних конфесій християнства, проте ці підходи засновані на тому, що права людини повинні бути непорушними, недоторканими, однаковими для всіх людей, які повинні бути рівні перед законом незалежно від їх ставлення до релігії.

Список використаної літератури:

1. Гришук О. В. Людська гідність у праві: філософські проблеми / О. В. Гришук. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2007. – 428 с. с. 98-106.
2. Енцикліка Fides et Ratio Святішого Отця Івана Павла II до єпископів Католицької Церкви про співвідношення віри й розуму. – Київ : Кайрос ; Львів : Свічадо, 2000. – 152 с.
3. Основы учения РПЦ о достоинстве, свободе и правах человека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mospat.ru>.
4. Право и Евангелие. Итоги исследования Сообщества протестантских Церквей в Европе / под редакцией от имени СПЦЕ М. Бюнкера и М. Фридриха. – Франкфурт-на-Майне, 2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.leuenberg.tu/daten/File/Upload/doc-7161-1.pdf>.
5. Рабінович П. М. Права людини: соціально-антропологічний вимір / П. М. Рабінович, Д. А. Гудима, С. П. Добрянський [та ін.]. – Львів : Світ, 2006. – 280 с.
6. Сорокина Ю. В. Интерпретация христианской доктрины и право западноевропейских государств / Ю. В. Сорокина, Н. В. Малиновская // История государства и права. – 2008. – № 11. – С. 32-33.
7. Цебенко С. Б. Соціально-економічні права людини в інтерпретації сучасного православ'я / С. Б. Цеберко // Держава і право. – 2008. – № 39. – С. 677-683.

Ключові слова: права людини, християнські конфесії, православ'я, католицизм, протестантизм, гідність, свобода, теорія прав людини.

Ключевые слова: права человека, христианские конфессии, православие, католицизм, протестантизм, достоинство, свобода, теория прав человека.

Key words: human rights, Christian denominations, Orthodoxy, Catholicism, Protestantism, dignity, freedom, human rights theory.

ТИЩЕНКО ЮЛІЯ ВАЛЕРІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри загальнотеоретичної юриспруденції,
кандидат юридичних наук*

ВИДИ ПРАВОВИХ МІФІВ У ПРАВОВІЙ РЕАЛЬНОСТІ

Розгляд правової міфології з позицій філософії права передбачає вивчення її місця в структурі правової реальності як особливої сфери людського буття. Тут важливо показати, в яких саме формах існують

правові міфи, як вони трансформуються у правосвідомості, знаходять своє відображення в джерелах права, правових нормативах та у правовій поведінці.

Правова реальність може розглядатися як особливий автономний світ права зі своїми тенденціями, логікою функціонування та розвитку, що включає самостійні різновиди буття права: нормативну (інституційну) реальність, реальність правосвідомості, реальність правової поведінки [3, с. 276]. Правова реальність, на думку С.І. Максимова, складається з таких рівнів, тобто форм буття права: світу ідей (ідея права); світу знакових форм (правові норми і закони); світу взаємодії між соціальними суб'єктами (правове життя) [2, с. 75].

Щоб простежити структурно-функціональну зумовленість буття правових міфів у правовій реальності, необхідно визначити їх статус у контексті різних підходів до її розуміння.

Феноменологічний підхід до розуміння правової реальності виходить з тлумачення права і правових явищ як феноменів, які можуть осягатися не тільки раціонально, але й чуттєво, що, в свою чергу, дозволяє міфу відображатися в різноманітних структурних елементах правосвідомості.

Сферний підхід до розуміння правової реальності пропонує розглядати право з позицій його змістовного аналізу. За допомогою сферного підходу правова реальність постає як цілісність різнопланових сфер, передовсім – сфери норм та сфери цінностей, в єдності утворюючих правову сферу. Інша можлива інтерпретація цього підходу – використання концептів практичної сфери, наукової сфери, філософської сфери в осягненні права.

Ще один поширеним варіантом розгляду правової реальності є системний підхід, який полягає у виявленні горизонтальних і вертикальних зв'язків різних пластів права як комплексного явища. З точки зору системного підходу, правова реальність включає в себе такі підсистеми:

інтелектуально-психологічну, що функціонально забезпечує формування індивідуальної правосвідомості. На рівні правосвідомості існує система правових понять, аксіом і нормативних установок, а також почуттів, емоцій, переживань, які трансформуються і розвиваються залежно від конкретної правової ситуації;

нормативно-регулятивну, яка формує реальність як систему правових нормативів, об'єктивується в людській діяльності, правових відносинах, системі позитивного права, джерелах права;

соціально-результативну, яка фіксує повноту включення суб'єктів у право, рівень сприйняття його компонентів і ступінь інтеграції правової сфери;

організаційно-діяльнісну, яка охоплює всі типи правової активності суб'єктів правової сфери: правотворчу, правозастосовчу, правоохоронну та ін.

Правові міфи існують в кожній із указаних сфер і зрізів правової реальності, оскільки саме в цьому проявляється система їх властивостей. Властивості правового міфу – найбільш суттєві характеристики, що

відрізняють його від інших правових явищ і притаманні взагалі міфу як явищу культури.

Розгляд правового міфу в правовій реальності крізь призму його властивостей неминуче виводить на проблему існування міфу в правовій свідомості – первинній складовій правової реальності; як уявляється, у цій сфері існування різних міфологічних структур домінує порівняно з іншими пластами правової реальності.

Правосвідомість традиційно розглядається в юридичній літературі як одна з основних форм буття права (поряд з правовою нормою і правовими відносинами). Це, безсумнівно, не тільки підвищує статус цього феномена в системі юридичних категорій, а й вимагає глибокого розгляду правосвідомості з точки зору відображення у ній правових міфів.

Перебування правових міфів одночасно і в сфері правової ідеології, і в сфері правової психології свідчить про те, що вони є сполучними елементами, які пронизують всю правосвідомість. Разом з тим, нераціональне, образне, чуттєве – це основа міфу, натомість раціоналізація є завжди вторинною.

У повсякденній правосвідомості довгий час культивувався й існує досі міф про ідеального правителя, абсолютно справедливого, котрий ідеально розуміє почуття і сподівання народу. Своєрідна модифікація цього міфу, що більше має політичний зміст, – міф про «тверду руку». Однак якщо міф про «тверду руку» швидше пов'язаний із засобами управління, з прагненням до підпорядкування, патерналізму, то міф про ідеального правителя наділений більш глибоким змістом.

Як пояснюють деякі дослідники, міф про ідеального правителя, виражений, зокрема, в образі короля Артура, нерозривно пов'язаний із становленням правової свідомості раннього Середньовіччя: диференціація політичного і правового, що остаточно сталася лише в Новий час, в кельтській міфології усвідомлювалася як розмежування держави і особистості правителя.

Міфи нерідко властиві не тільки повсякденній, а й професійній правосвідомості.

Одним з яскравих прикладів такого міфу, який в Україні набув особливого поширення, – це міф про те, що зміни в законодавстві здатні автоматично вирішити комплексні проблеми в правовому житті. Такий міф отримує своє втілення в гіперактивній законодавчій діяльності, коли законодавство змінюється зі швидкістю, невласливою для нормального розвитку правової системи [1, с. 96].

Інший важливий приклад міфу професійної правосвідомості – уявлення про те, що встановлення більш суворих покарань веде до зниження рівня злочинності. Однак у правовому регулюванні між правовою нормою і врегульованою нею поведінкою знаходиться цілий пласт інститутів, відносин, цінностей і антицінностей, які визначають дієвість або недієвість цієї норми. Незважаючи на те, що історія права демонструє хибність такого підходу, він усе ж є популярним у юристів-професіоналів.

Міфи правосвідомості – як повсякденної, так і професійної, стають ідеологічними джерелами сучасного права, отримуючи своє вираження в законодавстві. Однак при цьому необхідно підкреслити значимість історичних аспектів розвитку права, оскільки саме в історичних джерелах права, як правило, найбільш яскраво виражені міфологізовані елементи.

Правовий міф не присутній в законодавстві безпосередньо, але нерідко визначає його зміст шляхом конструювання певних схем мислєдїяльності.

Міфи позитивного права, як правило, відображають ті чи інші міфи правосвідомості, виражаючи їх у нормативній формі, які забезпечують необхідний зв'язок між правом і суспільною думкою про нього. У цьому сенсі міф не тільки виступає ідеологічним витокєм права, а сам стає правовим регулятором, здійснюючи безпосередній правовий вплив на поведінку людини. Наприклад, страх перед відплатою, існуючий з часів архаїчного права і втілений у принципі «злочини повинні каратися», є не лише ідеологічною основою кримінального права, де отримує вираження в ідеї невідворотності покарання, а й виступає як фундаментальна міфологічна конструкція, яка створює образ права як інструмента відплати, сили, що має надіндивідуальне походження.

Позитивне право оперує значною кількістю міфів. Це міф про поділ права на приватне та публічне, про відображення в законі волі народу, про правову державу, про верховенство Конституції. Міфи знаходять своє вираження в окремих фактичних презумпціях, наприклад, в презумпції розумності людини, за якою вважається, що людина діє відповідно до раціональної оцінки ситуації [1, с. 89].

Міфологічне коріння мають нормативні положення про заборону втручання в приватне життя і недоторканість житла; положення про наклеп, закріплені в багатьох законодавчих актах різних правових систем; положення кримінального законодавства про встановлення відповідальності за осквернення могил; міфологічні елементи можна знайти і в нормах, які передбачають відповідальність за мародерство і т.д. Наявність міфів в позитивному праві підвищує його легітимність, оскільки дозволяє звертатися до масового підсвідомого – найбільш сталого елементу правосвідомості.

Міфологічні аспекти знаходять своє відображення у правовій поведінці. Місце правового міфу у структурі правової поведінки зумовлюється як суб'єктивними так і об'єктивними елементами. Більш значущим при цьому виступає саме суб'єктивний аспект, оскільки він передбачає аналіз суб'єктивної сторони складу як правомірного, так і протиправного діяння.

Правова поведінка не є формою існування правових міфів, а виступає проявом їх існування у правовій свідомості. Серед детермінант правової поведінки мають бути не тільки раціональні, але і нераціональні начала, а, отже, і правовий міф. Правові міфи визначають загальну фундаментальну модель, ґрунтуючись на якій люди формують свою поведінку.

Таким чином, визнання існування в праві міфологічних конструкцій безпосередньо пов'язано зі становленням неklasичного і постнеklasичного способів осягнення правової реальності. Такі моделі дають можливість пізнання не тільки раціональних, логічних витоків права, але і нераціональних, чуттєвих його компонентів. Їх з'єднання стає суттєвою ознакою сучасної методології юриспруденції.

Список використаної літератури:

1. Алексеев Н. Н. Основы философии права / Н. Н. Алексеев. – СПб. : Лань, 1999. – 256 с.
2. Максимов С. И. Правовая реальность : опыт философского осмысления : моногр. / С. И. Максимов. – Х. : Право, 2002. – 328 с.
3. Оборотов Ю. Н. Традиции и обновление в правовой сфере: вопросы теории (от познания к постижению права) : монография / Ю. Н. Оборотов. – О. : Юрид. л-ра, 2002. – 280 с.

Ключові слова: правові міфи, правова реальність, міфи буденної правосвідомості, міфи професійної правосвідомості, міфи у правовій культурі, міфи позитивного права, міфи у правовій поведінці.

Ключевые слова: правовые мифы, правовая реальность, мифы обыденного правосознания, мифы профессионального правосознания, мифы в правовой культуре, мифы позитивного права, мифы в правовом поведении.

Key words: legal myths, legal reality, myths of ordinary sense of justice, myths of professional sense of justice, myths of legal culture, myths of positive law, myths of legal behavior.

ГУМЕНЮК ВІТАЛІЙ ВАСИЛЬОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального права,
кандидат юридичних наук*

ГАРМОНІЗАЦІЯ ТА УНІФІКАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Гармонізація законодавства країн-членів ЄС означає процес зближення національної правової системи та її підсистем з правовою системою Європейського Союзу та вимогами міжнародно-правових норм і стандартів.

Розбудова та становлення відносин України з Європейським Союзом розпочалась ще з 1993 року, проваджувалась усі роки існування України та отримала інтенсивного поглиблення з початком формування міжнародного договору – Угоди про асоціацію, яка включає перелік юридичних, соціальних, економічних та технічних регламентів, та всеохоплюючу зони вільної торгівлі – поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом (далі – ПВЗВТ).